

Modely, na základě kterých se vydávala nařízení během pandemie, byly chybné, říká matematik Janeček

- CZ24 News | 14. prosince 2023

ČESKO: Český matematik a podnikatel Karel Janeček na „nepovoleném“ semináři na půdě Senátu v pondělí ostře kritizoval matematické modely, které vyvolaly paniku během šíření viru SARS-CoV-2 (který s největší pravděpodobností unikl z virologické laboratoře v čínském Wu-chanu). Tyto modely braly některé vlády jako směrodatné při zavádění lockdownů a epidemických opatření. Podle Janečka, ale i dalších matematiků, byly modely chybné.

Matematický model, který vytvořil Jan Kulveit, blíže vysvětlujeme níže. Kulveit byl v médiích prezentován jako „matematik z Oxfordu“, což Janeček komentuje jako zavádějící.

„Měli jsme tu jednoho úžasného matematika z Oxfordu, Kulveit se jmenuje. Tento úžasný matematik, nejenom že není matematik – je to člověk, který vystudoval fyziku, který mimochodem studoval po dobu dvaceti let, aby dosáhl doktorátu v nějakém minoritním fyzikálním oboru – ale ani není z Oxfordu. Ten člověk nevystudoval Oxford, ale studoval v přidruženém institutu, který spoluzaložil Oxford,“ vysvětluje Janeček pozadí vědce, jehož matematický model ovlivnil řadu životů.

Vytvořil se „matematik z Oxfordu, který není matematik a není z Oxfordu a matematice vůbec nerozumí, to je na tom to nejvíce vtipné“, řekl Janeček na semináři ve Frýdlantském salónku Senátu, který pořádala senátorka Jana Zwyrtková Hamplová.

Český matematik a podnikatel Karel Janeček na semináři na půdě Senátu, který pořádala senátorka Jana Zwyrtková Hamplová. Frýdlantský salónek, 11. prosince 2023. (Juraj Skovajsa / Epoch Times)

„A takovýto člověk spoluvytvoří matematický model, který se použije jako nástroj těch“, kteří

vydávali covidová opatření „pro to, jak se mají zavřít všechny školy“, pro lockdowny, a „přitom ten model je špatně“.

„To je věc, za kterou si absolutně stojím, protože to je obor, kterému rozumím,“ říká matematik.

„Za svoji matematickou kariéru jsem dokázal, že vím, o čem mluvím, protože jsem šel na trh s vlastními penězi, tam jsem použil matematické modely a tomu je možné věřit. Pokud někdo vezme svůj model, riskuje své peníze a je úspěšný, pak ten model může mít smysl.“

„Ale to, co vytvořili tito pánové včetně Kulveita, byl model, který byl matematický nesmysl. Říkal jsem to já, říkal to [docent Komárek](#), ale nikdo to prostě nechtěl slyšet. Ten model byl matematický blábol.“

„Datafitting i metodologicky prostě špatně. Nicméně, získal [publikaci](#) a tak dále, a najednou tu byl úspěšný matematik z Oxfordu a všechno se to použilo.“

„Ti, co mají tendenci věřit vědeckému poznání a kteří si myslí, že jsou racionální, by měli vzít v úvahu všechny faktory. Aby neviděli pouze nějakou argumentační linku, která ignoruje další záležitosti.“

— Karel Janeček, matematik a filantrop

Janeček tento model kritizoval na svém [blogu](#) již v březnu 2021. „Kulveitův model pro hodnocení účinků restriktivních opatření je velmi nespolehlivý a může přinášet velmi nepřesné a zavádějící výsledky z důvodu multikolinearity jednotlivých faktorů. Model navíc implicitně a neoprávněně předpokládá, že veškeré pozorované efekty jsou jen díky vládním opatřením, což může způsobit chybu záměny kauzality a korelace. Konkrétně závěr ohledně velkého vlivu uzavření škol je s velkou pravděpodobností zcela špatně i z toho důvodu, že máme k dispozici podle mého soudu výrazně spolehlivější analýzy. Upřímně jsem překvapen, že autor nemá obavu z možných praktických dopadů jeho analýz, protože problému případné špatné podmíněnosti modelu si při své odbornosti musí být vědom,“ uváděl Janeček.

Docent Arnošt Komárek z matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy se s Janečkem shoduje a míní, že Jan Kulveit se „hluboce mýlí“.

„Jan Kulveit... dle mého názoru naprosto netuší, jaký je rozdíl mezi kauzalitou a korelací (na což upozorňuje Karel Janeček). Ke správné interpretaci výsledku jakékoliv statistické analýzy (nebo modelu) je totiž zapotřebí disponovat nejenom ‚správným‘ modelem, ale je též nutné vědět, jakým způsobem byla získána data, pomocí nichž je model odhadován, a tomuto následně přizpůsobit interpretace,“ píše Komárek.

„Ke správné interpretaci výsledku jakéhokoliv statistického modelu je zapotřebí disponovat nejenom ‚správným‘ modelem, ale je též nutné vědět, jakým způsobem byla získána data, pomocí nichž je model odhadován, a tomuto následně přizpůsobit interpretace.“

— doc. RNDr. Arnošt Komárek, Ph.D.

„Byl tu ještě jeden matematik. Ten už doopravdy matematikem byl, ale byl to takový průměrný matematik, a ten zase udělal jiný model, na bázi markovských řetězců, jak se šíří nákaza,“ komentuje Janeček další matematické modelování. „Ten model byl zase totální nesmysl. To byla prostě hra pro studenta prvního ročníku, a přitom se z toho dělaly závěry. Dělaly se závěry z věcí, které absolutně nemají žádnou kredibilitu.“

„Opět. Byla společenská poptávka. Využilo se to, co nabízeli lidé, kteří neměli odbornost, kteří byli neschopní, ale kteří využili situace, aby se dostali na výsluní,“ říká Janeček.

Podobně ono propagované matematické modelování komentoval také matematik Tomáš Fürst. Na začátku epidemie se podle Fürsta „po celém světě vynořila různá více či méně [pochybná akademická individua](#) se svými oblíbenými matematickými modely a začala do veřejného prostoru chrlit divoké predikce.

„V následném zápalu ‚boje s epidemií‘ se zcela ztratila jakákoliv kritická diskuse o povaze matematických modelů, jejich předpokladů, o validaci modelů, riziku overfittingu a zejména o kvantifikaci nejistoty.“

— RNDr. Tomáš Fürst, Ph.D.

„Novináři predikce prozkoumali, neomylně z nich vybrali jen ty nejapokalyptičtější a začali je dramatickým hlasem předčítat bezradným politikům,“ píše Fürst a dodává, že „většina matematických modelů, které se vyrojily z akademických kruhů, byly více či méně složité verze naivní hry jménem [SIR](#).“

„Ohledně Kulveitova modelu jsme napsali velmi adresnou kritiku, ve které jsme [podali důkaz](#), že model je nesmyslný,“ sdělil Fürst deníku Epoch Times. „Ve svém posledním textu to shodou okolností zmiňuji také. Je tam příklad na rozdíl mezi korelací a kauzalitou, o kterém mluví Arnošt Komárek.“

„Jsou to zásadní věci,“ míní Karel Janeček. „To, co říkám, není až tak známé, ale věřím, že je to

důležitá součást poučení, která musíme vyvodit, aby příště, když přijde nějaká krize a bude nás někdo strašit, abychom si byli vědomi všech těchto výchylek, které mají vliv na realitu.“

Podle Janečka většina vědců, kteří věděli, že se věci nedělají dobře, nebo modely nejsou správné, mlčela. „Nikomu a ničemu se nevyplatilo být proponentem odvahy. Faktorů na druhou stranu je hodně,“ říká Janeček s odkazem na to, že pro každého, kdo se odhodlal vystoupit a tyto věci zpochybnit, existovalo velké riziko, že bude napadán a ostrakizován nebo dehonestován.

Proto řada vědců dle něj raději mlčela, než aby se do diskuse zapojovala. „Ti, co mají tendenci věřit vědeckému poznání a kteří si myslí, že jsou racionální, by měli vzít v úvahu všechny tyto faktory. Aby neviděli pouze nějakou argumentační linku, která ignoruje další záležitosti,“ míní matematik.

AUTOR: Milan Kajínek

[ZDROJ](#)